

A hét Cervi fivér

„Le a történelmi események érzéketlen rekonstrukciójával!... Le minden frázissal, amely szerint minden olasz ember egyforma tézstáblából van gyúrva, mind ugyanazon nemes érzelmektől hevül, és egyformán tudatában van az élet problémáinak!” — szölt egykor (1943-ban) a Neorealista Kiáltvány. *A hét Cervi fivér* rendezője, Gianni Puccini, mintha ennek szellemét akarná követni filmjében. Erre mutat az is, hogy a forgatókönyv munkájában részt vett Cezare Zavattini is, és az operatőr, Mario Montuori fényképezte egykor a *Biciklitolvajok*-at, s *Nápoly aranyá*-t. A rendező, Gianni Puccini neve eléggé ismeretlen a magyar közönség előtt, viszonylag kevés filmet rendezett, főleg filmíróként dolgozott együtt a neorealistákkal, de Santisszal, ő írta a forgatókönyvét Visconti *Megszállottság* című filmjének is.

Ezek a tényezők jórészt meg is határozzák a film jelegét: emberközpontúsága, helyesebben „kisember”-központúsága, a valóság mindennapiságának lírai ábrázolása

a fenti filmekkel rokonítják. A hét Cervi fivér és a köréjük gyűlt néhány többi fiatal életének azt az időszakát tárja elénk a film, amikor ezek egyszerű parasztfiúkból partizánokká válnak, s végül életüket is feláldozzák a németek elleni harcban: börtönbe kerülnek, s kivégzik őket. Harcuk magányos és elszigetelt, nem sikerült kapcsolatot teremteniök a környék parasztságával. Aldo, aki kommunista, vagy legalábbis közel áll a kommunista tanokhoz (szerelmének Gorkij Anya című regényét olvassa és magyarázza), nem tud egyetérteni a párt óvatoskodó politikájával, tenni, cselekedni akar. Akciója végül is kudarcba fullad.

„Nem valami sok, de mégis van értelme” — mondja Aldo Lucianának, egy színésznőnek, aki a színpadot használja fel a németek elleni lázításra. Ezt sugallja az egész film. Van értelme, mert — folytathatnánk a gondolatot — ezt is emberek csinálták, ebben a „kevésben” is megmutatkozott valami az „emberiből”. A testvérek különböző

módon reagálnak Aldo javaslatára. Természetes félelem, a család fél-tése tartja vissza őket eleinte, hogy csatlakozzanak az ellenállási mozgalomhoz, de végül is mind egységesen állnak Aldo mellé. Tulajdonképpen a fiúk magatartása a hitelesebb. Aldo a házasság intézménye ellen lázadó, szabadszerelmet követelő forradalmár figurája többnyire sémaszerű marad, a közte és Lucia között folyó dialógus is erősen brossúra-jellegű. Gondolok itt olyan jelenetekre, amikor Aldo azt meséli el Luciának, hogyan ismerkedett meg a szocialista eszmékkel a börtönben egy fogolytársa segítségével. „Nekem a börtön volt az egyetem” — mondja Aldo, s e kijelentésnek nem kevés Gorkij-utánérzés jellege van.

Sajátos módon Gorkij hatása más vonatkozásban is érződik a filmben, nevezetesen az anya alakjában, mely nem más, mint a gorkiji anyafigura leegyszerűsített változata, aki, hogy fiait még tökéletesebben megérthesse, eszméiket is átveszi. Fiai távollétében vállalva a halálbüntetés veszélyét, katonaszökevényeket rejteget házában.

A film mégsem tud elmélyülni a Cervi család életében, hétköznapjaiban, annak csak többé-kevésbé

szép, vagy hatásos, színes illusztrációjáig jut. A nehéz paraszti munka és a ünnepnapok örömeinek lírai ábrázolása a színek és a zene segítségével válik teljesebbé. A különböző hangulatú jelenetek elsősorban a megfelelő színtónusú képek kontrasztjaként hatnak. A színönmagában is funkcionál, kifejezősi eszközként szerepel. Példának hozhatnánk a börtönbeli képsorok egységes vöröses-barnás tónusát, vagy a Cervi család költözködését ábrázoló jeleneteket, ahol a színek párás impresszionisztikus jellegű festménnyé varázsolják a képet, a bizonytalanság érzését kelteve — szemben az előbbi jelenet körülhatárolhatóságával.

Gianni Puccini bizonyos mértékben ragaszkodott a neorealista hagyományokhoz, de e hagyományok valódi erejét, a történelem és a „kisember” összeütközését, drámáját igazán feltámasztania nem sikerült filmjében. Hiteles képeket kapunk az olasz fasizmus éveiről, a paraszti sorsról, s az ellenállási mozgalom mélyen emberi relációkban kifejeződik a Cervi fivérek sorában. Nem is kevés, de nem elég a hagyományok folytatásához.

SZÉKELY GABRIELLA

Jelenet a filmből

